

Kaavoitusaloite Ikaalisten ja Parkanon Horhalanperän tuulivoimahankkeen osayleiskaavan laatimisesta

Suunniteltava hankekokonaisuus

Metsähallitus jättää Parkanon kaupungille tämän kaavoitusaloitteen liitteessä 1 hahmotellulle Horhalanperän alueelle kattaen ainakin Metsähallituksen hallinnoimat valtion maat. Hankkeen alustavan kaava-alueen koko on noin 4590 hehtaaria, josta noin 1480 hehtaaria on Parkanon kaupungin alueella. Pääosa kaava-alueesta on valtion maa-alueilla, mutta kaava-alue ulottuu paikoitellen myös yksityisille kiinteistöille. Metsähallituksella on halukkuutta neuvotella yksityisten kiinteistöjen maanomistajien kanssa ja Metsähallitus tulee olemaan yhteydessä maanomistajiin alustavalta kaava-alueelta. Alustava kaava-alue on muodostettu siten, että se on arvioitu kattavan 40dB-melualueen. Alustavan kaava-alueen sisäpuolelle sijoittuu myös Pirkanmaan Elonkirjo ja energia vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa esitetty potentiaalinen Horhalanperän tuulienergia-alue. Voimassa olevasta Pirkanmaan 2040 maakuntakaavassa tuulivoima-alueeksi on merkitty alustavan kaava-alueen läntisin osa.

Tuulivoimahankkeen on alustavasti kaavailtu koostuvan enintään 24 tuulivoimalasta (tuulivoimalan arvioitu yksikköteho 7–10 MW), joista 7 voimalaa sijoittuu Parkanon kaupungin alueelle. Kaavoituksen lopullinen aluerajaus, tuulivoimaloiden sijoittelualueet kaava-alueen sisällä, tuulivoimaloiden lopullinen lukumäärä ja sähköverkkoon liittämiseen tarvittava voimajohtoreitti tarkentuvat ympäristövaikutusten arvioinnin (jäljempänä YVA) sekä kaavaprosessin aikana.

YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimapuistoihin, joissa voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteenlaskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW. Suunniteltu tuulivoimahanke kuuluu näin ollen YVA-lain hankeluetteloon. Metsähallitus tulee käymään hankesuunnittelun alussa toimivaltaisen ELY-keskuksen kanssa YVA-lain mukaisen ennakkoneuvottelun hankkeen hallinnollisista menettelyistä, selvitystarpeista sekä hankkeen muista lähtökohdista. YVA-menettelyssä arvioidaan myös hankkeen vaatimien voimajohtojen vaikutukset. Suunnittelussa tullaan ottamaan huomioon kaavoitus- ja ympäristövaikutusten arviointiprosessin (YVA) yhteydessä tehtävien selvitysten tulokset, sekä sidosryhmien esittämät näkemykset. Metsähallituksen tavoitteena hankesuunnittelussa on aktiivisen vuoropuhelun avulla yhteensovittaa ja huomioida eri alueidenkäyttömuotojen, kuten elinkeinojen ja virkistyskäyttäjien tarpeet.

Tavoitteena on myös tarkastella Horhalanperän tuulivoimahankkeen YVAssa ja kaavoituksessa energian varastoinnin mahdollisuuksia ja mahdollistaa tarvittaessa akustojen toteuttaminen hankkeessa.

Hanketoimija

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jonka hallinnassa on noin 12 miljoonaa hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita. Suomi pyrkii maailman ensimmäiseksi fossiilivapaaksi hyvinvointiyhteiskunnaksi vuoteen 2035 mennessä. Metsähallitus edistää hiilineutraaliuden saavuttamista muun muassa mahdollistamalla tuulivoimalla tuotetun uusiutuvan energian

tuotannon lisäämisen valtion maa- ja vesialueilla. Vuodesta 2009 lähtien Metsähallitus on ollut kehittämässä noin 10 % Suomeen asennetusta tuulivoimakapasiteetista.

Periaatteena Horhalanperän tuulivoimahankkeen kehityksessä on aito vuoropuhelu osallisten kanssa ja toimiminen ihmistä sekä luontoa kunnioittaen. Hankkeen edistymisestä viestitään avoimesti ja aktiivisesti paikallisille asukkaille ja muille sidosryhmille. Hanke mahdollistaa vähäpäästöisen tuulisähkön tuottamisen kotimaassa ulkomaisen tuontisähkön ostamisen sijaan. Hyvän teknisen kehityksen ansiosta hanke voidaan toteuttaa ilman Suomen valtion tukea.

Metsähallitus ei tule itse rakentamaan tuulivoimapuistoa, vaan myy hankkeen rakentamisoikeudet myöhemmin päätettävälle tuulivoimatoimijalle. Metsähallitus jää alueen maanomistajaksi ja edunvalvojaksi valtionmaiden osalta.

Hankkeen aikatauluehdotus

Metsähallituksen aikatauluehdotus kaavaprosessille on esitetty taulukossa 1. Taulukosta ilmenee, että kaavoitusprosessi pyritään yhdistämään YVA-prosessin kanssa siten, että prosessi olisi sidosryhmille selkeä ja mahdollisimman sujuva.

Taulukko 1: Horhalanperän tuulivoimahankkeen kaavavaiheen alustava aikataulurunko.

TUULIVOIMAHANKKEEN YVA:N, KAAVAN JA NÄITÄ TUKEVIEN SELVITYSTEN ALUSTAVA AIKATAULU																																																							
	2024												2025												2026												2027																		
TYÖVAIHE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5														
YVA ja Kaava																																																							
Kaavoitusaloitteen hyväksyminen				●																																																			
Kaavakonsultin valinta						●																																																	
OAS ja YVA ohjelma																																																							
Luonto- ja muut selvitykset																																																							
Kaavaluonnos ja YVA-selostus																																																							
Kaavaehdotus																																																							
Kaavapäätös (kunnanvaltuustokäsittely)																																																							

Tuulivoimapuiston osayleiskaava voitaisiin hyväksyä vuoden 2027 aikana, jonka jälkeen tuulivoimaloille haettaisiin rakennusluvat. Tuulipuiston rakentaminen voisi tällöin alkaa vuosien 2028–2029 aikana, jolloin tuulivoimapuisto voitaisiin ottaa käyttöön arviolta vuosina 2030–2031. Kaavaprosessin rinnalla hankealueella tehdään myös kattavat tuulimittaukset ja selvitetään hankealueen ulkopuolisen sähkönsiirron toteutusvaihtoehdot.

Nykyinen kaavatilanne ja maankäyttö

Kaavatilanne

Voimassa olevassa maakuntakaavassa alustavalle kaava-alueella on merkitty tuulivoima-alue (tv1) pienelle alueelle hankkeen länsiosaan. Alustava kaava-alue on osittain myös maakuntakaavaan merkittyä turvetuotannon kannalta tärkeää aluetta sekä turvetuotantoon liittyvää valuma-alueita. Hankealueen läpi kulkee maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävä ulkoilureitti Pirkan Taival. Alueelle sijoittuu myös kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue. Hankkeen itäpuolella, lähimmästä alustavasta tuulivoimalan sijainnista 1,5 km etäisyydellä on Seitsemisen kansallispuisto ja noin 2 km etäisyydellä Koveron perinnetila. AFRYn laatiman näkemäalueanalyysien perusteella maisemavaikutuksia ei kohdistu Koveron perinnetilalle eikä merkittävästi Seitsemisen

15.04.2024

kansallispuistoon. Maakuntakaavan merkinnät tullaan tarvittavilta osin huomioimaan hankkeen suunnittelussa.

Pirkanmaalla on käynnissä Elonkirjo ja energia vaihemaakuntakaavan laatiminen. Kyseisessä kaavassa osoitetaan uudet seudulliset tuulivoimarakentamiseen soveltuvat tuulivoima-alueet. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2023 ja Maakuntahallitus on antanut vastineen saadusta palautteesta syyskuussa 2023. Viranomaisehdotus on tullut nähtäväksi maaliskuussa 2024. Tavoitteena on, että Maakuntavaltuusto hyväksyy vaihemaakuntakaavan vuoden 2024 aikana. Viranomaisehdotuksessa Horhalanperän tuulienergian alue on pienentynyt vaihemaakuntakaavan luonnosversiosta. Metsähallituksen tuulivoimahankekehitystiimin tavoitteena on selvittää mahdollisuuksia kasvattaa tuulienergian aluetta vaihemaakuntakaavan ehdotukseen. Esitetty alustava kaava-alueen aluerajaus on laajempi kuin vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa esitetty tuulienergian alue.

Suunnitellulle hankealueelle ei sijoitu asemakaavoja tai yleiskaavoja.

Muu maankäyttö

Kokemuksemme perusteella oletamme, että hankealueen sisällä ja sen läheisyydessä on monia muitakin tahoja ja ryhmiä, jotka käyttävät aluetta: mm. metsästäjät ja marjastajat. Tuulivoiman hankekehityksen aikana nämä alueen muut käyttäjät tunnistetaan ja haastatellaan ja tutkitaan heidän kanssaan mahdollisuuksia vähentää tuulivoiman rakentamisesta johtuvia haittoja mm. maankäytöllisen keinojen avulla. Selvyyden vuoksi todetaan kuitenkin, että tuulivoimahankkeen mahdollinen toteutuminen ei tule estämään kaavoitettavan alueen muuta rinnakkaista käyttöä kuten virkistyskäyttöä, marjastusta tai metsästystä. Niin ikään turvetuotanto on yhteensovittavissa.

Ehdotetun kaava-alueen yhteyteen sijoittuu myös muutamia yksityisten maanomistajien maa-alueita. Yksityisten maanomistajien niin toivoessa voi Metsähallitus neuvotella näiden suunnitellulle kaava-alueelle sijoittuvien kiinteistöjen osalta erilaisista vaihtoehtoista: esimerkiksi kiinteistön käyttötarkoituksen muutos, vuokraus, osto tai vaihto.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole muita tuulivoimahankkeita. Lähin hanke on Tevaniemen tuulivoimahanke, joka sijoittuu noin 5 km länteen. Ikaalisten kaupunki on hyväksynyt Tevaniemen tuulipuiston osayleiskaavan lokakuussa 2023. Tämän lisäksi noin 10 km etäisyydellä hankealueesta on yksittäinen Aljonvuoren tuulivoimala. Horhalanperän tuulivoimahankkeen hankekehityksen yhteydessä tarkastellaan osana YVAa erityisesti Tevaniemen tuulivoimapuiston yhteisvaikutuksia.

Verkkoliityntä

Hankkeen ensisijaisena liitospisteenä on Fingridin uusi sähköasema Parkanossa noin 15 km etäisyydellä hankealueesta. Vaihtoehtoinen liityntäpiste Rännärin sähköasema Parkanossa noin 23 km etäisyydellä hankealueesta. Lisäksi muita mahdollisia liityntäpisteitä tarkastellaan. Ensisijaisena tavoitteena on kaikissa sähkönsiirtovaihtoehtoissa hyödyntää olemassa olevia voimajohtorakenteita ja -reittejä. Metsähallitus on myös avoin erilaisille puhtaan siirtymän yhteistyömahdollisuuksille Horhalanperän tuulivoimahankkeessa.

15.04.2024

Puolustusvoimat

Metsähallitus on saanut hankkeelle puolustusvoimien positiivisen lausunnon 14.3.2024.

Esitys Horhalanperän tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimiseksi

Ehdotamme kaavoitusprosessille seuraavaa lähestymistapaa:

- Parkanon kaupunki käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen maankäyttö- ja rakennuslain 44 §:n ja 77a §:n mukaan siten, että voimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää yleiskaavan perusteella.
- Metsähallitus kilpailuttaa ja valitsee hankkeelle kaava- ja YVA-konsultin omien hankintasääntöjensä mukaisesti. Metsähallitus esittää valitun kaavakonsultin Parkanon kaupungin hyväksyttäväksi ja kaupunki hyväksyy kaavakonsultin omien sääntöjensä mukaisesti. Metsähallitus laatii kaupungin kanssa kaavoitussopimuksen.
- Metsähallitus laatii tuulivoimahankkeelle osayleiskaavoitusprosessin rinnalla lakisääteisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn, minkä tuloksia tullaan hyödyntämään osayleiskaavoituksessa. Myös tässä konsulttina toimii hankkeelle valittu kaava- ja YVA-konsultti.
- Metsähallitus vastaa kokonaisuudessaan osayleiskaavan selvitysten ja suunnitelmien laadinnasta, kustannuksista sekä kuulutus- yms. kuluista.
- Parkanon kaupunki vastaa kaavaproessin lakisääteisistä hallinnollisista tehtävistä. Esitämme, että kaupunki vastaisi omista hallinnollisista kustannuksistaan osayleiskaavan käsittelyvaiheisiin liittyvissä lakisääteisissä tehtävissä.

Esteellisyydestä

Kaikessa mahdollista tuulivoima-aluetta koskevassa päätöksenteossa pyydämme ottamaan huomioon esteellisyyden vaikutuksen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hallintoasian käsittelyyn. Käsittelyllä tarkoitetaan kaikkia sellaisia hallintomenettelyssä suoritettavia toimia, jotka voivat jollakin tavoin vaikuttaa asiassa tehtävän päätöksen sisältöön. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että viranomaisen/luottamushenkilön ja/tai hänen perheenjäsenensä omistaessa maita tuulivoima-alueella, hän ei saa osallistua päätöksentekoon. Lisätietoja esteellisyydestä esim. Kuntaliiton sivuilla: <https://www.kuntaliitto.fi/laki/kunnan-paatoksenteko/esteellisyys>

Lisätietoja asiasta antaa:

Joni Lehto
Portfoliopäällikkö, Metsähallitus Kiinteistökehitys
Puhelin: 040 356 3175
Sähköposti: joni.lehto@metsa.fi

Ystävällisin terveisin,

15.04.2024

Ville Koskimäki

Ville Koskimäki
Hankekehityspäällikkö, Metsähallitus Kiinteistökehitys

LIITE 1 Ehdotus osayleiskaavan alustavaksi rajaukseksi

LIITE 2 Hankealueen sijainti